

TURISTICKÉ NOVINY

POHRANIČÍ

4. číslo 2020 | zdarma

Štramberk

NAPŘÍČ STŘEDNÍ MORAVOU PO MORAVSKÉ STEZCE

Moravská stezka je oblíbenou cyklotrasou spojující Jeseníky s Jižní Moravou. Územím Střední Moravy vede trasa v podstatě podél toku řeky Moravy. Jelikož se na trase nevyskytují žádná významná převýšení, je vhodná i pro rekreační cyklisty a rodiny s dětmi. Nejkrásnější úsek Moravské stezky vede krásnou přírodou CHKO Litovelské Pomoraví, které se rozprostírá mezi městy Litovel a Olomouc. Trasa je lemována řadou turisticky atraktivních míst, jako jsou pohádkové hrady a zámky, historická města, technické památky nebo řada romantických přírodních zákoutí. www.central-moravia.cz

KRAJINA HORNÍ ODRA

Ne hory... ne moře... ale Krajina Horní Odry je dalším skvělým místem pro vyznačení na vašich turistických mapách. Uvidíte zde skvělé atrakce ve skutečně zámečném stylu, zažijete velkou dávku adrenalinu na kajacích nebo navštívíte tuto krásnou zemi po dvou kolech díky síti cyklotras. Již v tomto čísle vám představíme nádhernou vodní show a představíme několik cyklotras. Jestli v létě sportovně, tak pouze v regionu Horní Odry. Srdečně vás zveme na toto nezapomenutelné místo...

OPOLSKO

V tomto čísle novin se dozvíte jak si bezpečně odpočnete v Opolsku. Doporučujeme Vám hlavně zdarma atrakce – tzn. jezera nebo přírodní parky. Doporučujeme místa, která najdete v tomto čísle – všechna se nachází pod širým nebem v nejbližším okolí česko-polského pohraničí.

DŘEVĚNÁ ARCHITEKTURA TĚŠÍNSKÉHO SLEZSKA

Dřevěné kostelky v Bystřici a Nýdku patří v regionu Těšínské Slezsko k unikátním památkám sakrální povahy kombinované s prvky lidové architektury. Kostel Povýšení sv. Kříže v Bystřici pocházející z přelomu 19. a 20. století byl postaven na místě původního kostela z 2. pol. 16. století. Malebná stavba kostela je inspirována stylem architektury D. Jurkoviče, představitele secesní architektury. Kostelík sv. Mikuláše v Nýdku pochází z 16. století. Lákadlem interiéru je dřevěná kruchta nesená čtyřmi sloupy. Oba katolické kostelky jsou

krásné i díky bohatě zdobenému interiéru s množstvím obrazů a soch a stojí za to je navštívit.

TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO NA POLSKÉ STRANĚ

Procházka nádherným historickým centrem města Cieszyń? Nebo návštěva vesničky Koniaków – centra světové krajkové tvorby? Obdiv pro bohatost folklóru Slezských Horalů, propleteným obdivem s úspěchů regionálních muzeí. Cesta zakončena v Lázeňském parku v Jastrzebie-Zdroj, kde si můžete užít mimo jiné: solankové inhalatorium. Stezka kulturního dědictví Těšínské Slezsko je stejně rozmanitá a pestrá jako celý region. V tomto čísle si budete moct přečíst o několika jedinečných místech.

VYDEJTE SE PO TECHNOTRASE - STEZCE INDUSTRIÁLNÍCH MÍST

V Krnově se zastavte v synagoze – uslyšíte hebrejské písně a ochutnáte kosher pokrmy. Milovníci vojenské historie ocení areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky a pečotní srub MO S-5 Na trati, kde můžete vyzkoušet například zemní telegraf. Navštívte industriální Dolní Vítkovice s vyhlídkou z Bolt Tower. Skvostem je také Důl Michal, kde máte pocit, že horníci nikdy neopustili šatnu nebo výdejnou svačin. Sférat důlním výtahem můžete v Lanek Parku. Ve Štramberku si v tradiční pekárně upečete Štramberské ucho. Více informací na www.technotrasy.cz.

ČARODĚJNICKÁ CYKLOTRASA

Vydejte se na kolech do 17. století, do období, kdy na Jesenícku a Šumpersku odehrávaly čarodějnické procesy, které připravily o život desítky nevinných lidí. Cestou po 138 km dlouhé naučné stezce mezi Zlatými Horami a Mohelnicí můžete narazit na několik památníků těmto obětem a také na dvě interaktivní expozice (Jeseník, Šumperk) věnovaným této hrůzné době. Máte možnost nejen navštívit místa událostí, o kterých jste jen slyšeli nebo četli, ale můžete si také užít aktivní odpočinek v nádherné jesenícké krajině. Doporučujeme si cestu rozplánovat na několik dní, abyste toto dobrodružství prožili a nemuseli tak hltat jen ujeté kilometry. Srdečně zveme!

BESKYDY

Jednou z nejzajímavějších tematických tras v Beskydech je Stezka dřevěné architektury. První historická zmínka o sídlištích v Beskydech nejčastěji zahrnuje výstavbu posvátných budov, kaplí a kostelů. Stezka vytváří desítky takových zařízení, která se nacházejí na velmi malebných místech mezi horami. Stezka dřevěné architektury je jedinečnou cestou do minulosti, v dávných dobách našich předků byla unikátní sbírka kostelů postavena rukama sochařů a lidových

stavitelů. Více informací o objektech na stezce je k dispozici na www.sad.slaskie.travel

DOLNÍ SLEZSKO

Malebně umístěné horské hrady a opevněné tvrze, reprezentativní zámky, které kdysi patřily bohatým rytířským a aristokratickým rodům, a konečně tajemné i chmurné zříceniny, jejichž dny slávy už po staletí patří navždy minulosti – to vše čeká na návštěvníky, jež se vydají na neobvyčejnou cestu po Evropské stezce hradů a zámků. Navštívte Dolní Slezsko a poznejte jeho bouřlivou a fascinující historii! Výlet si můžete prodloužit i cestou do Východních Čech a návštěvou hradů a zámků na druhé straně hranice, na české části stezky.

CYKLOSTEZKA Z HRADCE KRÁLOVÉ DO KUKSU

Tento zhruba třicetkilometrový úsek rovinatou polabskou krajinou vás zavede k mnoha historickým památkám, jako například k barokní kapli Zjevení Páně ve Smiřicích, k pevnosti Josefov, historickému jádru Jaroměře a na konci trasy vás čeká třešnička na dortu, barokní Hospitál Kuks. V nedalekém Dvoře Králové nad Labem lze navštívit také slavnou zoo. www.hkregion.cz/cyklokuks.

NA KOLE ZA VOJENSKOU HISTORIÍ

Vydejte se na kole okruhem mezi Dolní Moravou, klášterem Hora Matky Boží Králíky a městem Králíky, který nabízí velké množství příležitostí k atraktivním zastávkám. Na Dolní Moravě vás zaujme unikátní Stezka v oblacích. Po vyšlápnutí kopce ke klášteru Hora Matky Boží vám bude odměnou dechberoucí výhled do okolí. Během vašeho cyklovýletu budete projíždět kolem vojenských objektů československého opevnění, můžete například navštívit Dělostřeleckou tvrz Hůrka, Vojenské muzeum Králíky či Muzeum celnictví Králíky. Trasu (28,5 km) naleznete zde: mapy.cz/s/3gFVU. Více informací na www.vychodnicehy.info.

www.tourism-pl-cz.eu

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

JESENICKÉ SINGLETREKY A BIKEPARKY LÁKAJÍ VELKÉ I MALÉ BIKERY

Jesenicko je nezpochybnitelným centrem milovníků horských kol a adrenalinu. Magickou krajinu Rychlebské propělají světově proslulé singletreky a vyhlášené lyžařské svahy se v létě proměňují ve sjezdové tratě pro horská kola. Některé z nich zvládnou i děti.

Pomyslnou Mekkou českých i zahraničních bikerů jsou Rychlebské stezky. Síť bikových trailů, které vznikly před deseti lety v okolí Černé Vody, jsou skutečně světovým unikátem. Upravené staré lovecké chodníky v hlubokých bukových lesích posetých bludnými balvany, skalkami a zatopenými lomy nabízí vyžití pro skutečné fajnšmekry. Zároveň některé z trailů jsou naopak stvořené pro první biková dobrodružství skutečných začátečníků, malých i velkých.

Lipovské stezky v Lipové-lázních jsou méně náročné než Rychlebské stezky. Po vyhlazeném štěrku se v klopkách a vlnách svezou bikeri i cykloturisté a díky malé rozloze jsou perfektní pro rodiny a děti. Na celkem osmi kilometrech terénních vln a skoků v členitém terénu, v lese i na loukách si můžete vyzkoušet svoji bikerskou všestrannost. V Lipové-lázních se naučíte základní technice a návykům jízdy v terénu, které později uplatníte právě při návštěvě Černé Vody.

Menší síť bikových trailů najdete také od loňského roku v příměstském lese na severu Šumperka. Singletraily Tulinka pod kopcem Kokeš jsou sice krátké, ale o zážitky na nich rozhodně není nouze.

Horkou novinkou letošní sezóny jsou pak trailly pod Králickým Sněžníkem.

Postupně vznikají v Hynčicích pod Sušinou u lyžařského areálu Králíčák a už teď lákají na bikerské poklady.

Opojení z adrenalinového sjezdu ovšem lze zažít i bez dřiny na stoupajících trailech. K zážitku z jízdy z kopce dolů vás vyveze lanovka v jesenických bikeparcích. Bikepark v Koutech nad Desnou nabízí celkem čtrnáct kilometrů adrenalinové jízdy terénními vlnami, klopými zatáčkami a prudkými sjezdy lesem, kde nechybí sem tam nějaký kořen či kámen.

V těsném sousedství bikeparku Kouty předloni vyrostl bikepark Kareš. Není tak „profláklý“ ani rozsáhlý jako areál Kouty, rozhodně však za svým sousedem nabídkou pro návštěvníky toužící po nezapomenutelných zážitcích nezaostává.

JESENICKÉ STEZKY, KTERÉ BYSTE SI NEMĚLI NECHAT UJÍT

Na stovky kilometrů rozsáhlou síť turistických tras v Jeseníkách a Rychlebských horách navazují, nebo jsou její součástí, desítky zajímavých tematických stezek. Znáte ty nejzajímavější z nich?

PO STOPÁCH HISTORIE

Dnes zdánlivě obyčejná místa mohou mít ve svém osudu vepsány téměř neskutečné příběhy. Jeden takový má ve své historii vetknutý Bílá Voda a okolní, především polské obce. V druhé polovině 19. století totiž ve zdejší kraji žila nizozemská princezna Marianna Oranžská. Právě životní příběh této emancipované, podnikavé ženy a její činnost připomíná stezka nesoucí

její jméno. Stezka v barvách rodu Oranžských se vine přes jedenáct slezských obcí na polském i českém území.

Rovněž dnes nenápadné pohraniční městečko Zlaté Hory se v minulosti těšilo daleko větší pozornosti. V jeho okolí se těžilo zlato. Tamní podzemí prý už snad znali Keltové, zlaté valouny ze Zlatých Hor měl ve sbírkách císař Rudolf II. A právě nejvýznamnějšími místy hornickými památkami prochází Zlatohorská hornická naučná stezka.

Tématu světové války, na které bychom rozhodně neměli zapomenout, se věnuje stezka kolem Starého Města pod Sněžníkem. V jeho okolí stojí šest objektů československého pohraničního opevnění z let 1935 až 1938. Ně-

keré z tzv. řopků si dokonce můžete po telefonické domluvě prohlédnout uvnitř.

Mnoho zajímavostí objevíte také na městských turistických okruzích v Jeseníku či Šumperku. Při procházce po jesenických architektonických památkách objevíte mimo jiné skutečnou perlu anglické secese. V šumperských ulicích se přesvědčíte zase o tom, proč se město v minulosti pyšnilo přezdívkou „malá Vídeň“.

ZA PŘÍRODNÍMI ZAJÍMAVOSTMI

Jistě, do Jeseníků a Rychlebských hor přijíždíte především za jejich přírodními krásami. Jaké tematické naučné stezky byste si tedy neměli nechat ujít? Rozhodně naučnou stezku Bílá Opava, která vás hlubokým údolím stejnojmenného toku přivede do nejvyšších partií Jeseníků. Po hřebeni mezi Červenohorským sedlem a Ramzovou vás zase provede medvědí kořínek Koprniček. Ku pomoci má na trase opravdu zdařile vypracované informační panely, které zaujmou nejen zvědavé děti.

Mezi nejnavštěvovanější naučné stezky v Jeseníkách patří ta k Velkému mechovému jezírku na Rejvíze. Tamní vzácný rašelinový ekosystém vznikl před 6 až 7 tisíci lety. Dnes v podmáčených smrčínách a blatkových borech kolem oblíbeného haťového chodníčku roste rašeliník a další vzácné rostliny.

Zajímá-li vás nejen příroda, ale také industriální památky a historie, měli byste absolvovat výlet po naučné stezce Pasák kolem Branné. Zjistíte, že ve zdejší drsné kraji žili houževnatí lidé, kteří museli tvrdě pracovat a byli odhodláni za svůj domov i tvrdě bojovat.

Zajímavosti z historie i přírody Rychlebských hor objevíte na naučné stezce vedoucí z Javorníku přes malebné Račí údolí na zříceninu Rychleby.

A pokud nechcete vynechat opravdu žádnou jedinečnost našich hor, rozhodně se vydejte do lesů nad Priessnitzovými léčebnými lázněmi. Věhlas lázní totiž doslova vyvěrá v podobě desítek pramenů z úpatí Studničního vrchu. Ve zdejší krajině se nachází na šedesát pramenů, pomníků, vyhlídek, památných skal a křížů. Objevovat je můžete díky několika turistickým stezkám.

STEZKY PRO DĚTI

Jednu z nejpropracovanějších ekostepek najdete ve Švagrově u Vernířovic. Dvanáct zastavení atraktivním způsobem přibližuje jesenickou přírodu a její obyvatele. Informační tabule navíc doplňují interaktivní a zábavné aktivity, které zpestří putování nejen dětem. Než se vydáte na stezku, doporučujeme navštívit také venkovní expozice tamního střediska ekologické výchovy, tj. statek na paloučku, jezírko, hmyzí hotely a venkovní učebnu se zvířecím hřištěm v lese.

Za pohádkovým příběhem o zbloudilém rysí samici s mláďaty se vydejte do areálu Kouty. Dřevěnou sochu rysice Rensy, a tedy i začátek naučné stezky Rysí skála, nepřehlédnete už při vstupu do areálu. Samotný dvoukilometrový okruh se nachází v okolí Medvědí hory, 1159 m n. m. Ačkoliv je vytvořen v horském terénu, je velice nenáročný a opravdu vhodný i pro ty nejmenší.

Příjemnou procházku s dětmi nabízí také šumperské příměstské lesy. Kolem někdejší Sanatorky směrem k Městským skalám totiž vyrostl Čarovný les s pohádkovými sochami. Některé z nich odkazují na zdejší místopis. Například bludička Tulinka či skřítek Kokeš. Pohádkových bytostí je zde ovšem mnohem víc, na výletníky čeká i čaroděj Dobroděj, Sedmivous, Orel s rybou, Medvídek a Žába. Z Čarovného lesa se můžete vydat i na Andělské stezky vedoucí do Andělárna v Rejcharticích.

Rozsáhlé přírodní hřiště s naučnou stezkou dětem vybudovali i v lázních v Jeseníku. Součástí Háje víly Ozdravy je uprostřed lesa ukrytý labyrint, vodní herní prvky „nádrže Zadržte“ či „Opidium“, pahorek s věží.

Naučné hrací prvky, dřevěné sochy skřítků a houpačky si děti užijí rovněž na zážitkové trase kolem oblíbeného areálu v Hynčicích pod Sušinou. Součástí trasy je naučná stezka v krajině – Modrá stezka, která vás naučí číst stopy zaniklého způsobu osídlení a života s krajinou pod Králickým Sněžníkem.

POZNEJTE POKLADY PODZEMÍ ROZESETÉ PO ZLATOHORSKU

Dnes se nám možná pohraniční městečko Zlaté Hory na severu Olomouckého kraje může zdát nenápadné až ospalé, věřte, že v minulosti tomu tak nebylo. Před stoletími právě zde tepal čilý ruch vzkvétajícího bohatého centra, jehož slávu připomínají mnohé, veskrze unikátní pozůstatky.

Okolí města je totiž odnepaměti známo svým nerostným bohatstvím. Zlato tu prý mohli těžít už Keltové. Cenný kov byl důvodem, proč se o území dlouhodobě přeli vratislavští biskupové s moravskými markrabaty a českými králi. Stejný důvod do problematičtější oblasti hnal německé i slovanské dobrodruhy. Do jejich každodenního života můžete nahlédnout ve zlatokopeckém skanzenu nedaleko Zlatých Hor. Skanzen s funkčními replikami středověkých hornických mlýnů je postaven podle

obrázků po stovky let používané hornické příručky renesančního vědce a mineraloga Agricoly. Společně s naučnou stezkou Údolím zlatých štol se nachází v malebném údolí říčky Olešnice.

K nejzachovalejším důlním dílům vůbec patří tzv. Poštovní štola, nacházející se zhruba šest kilometrů od Zlatých Hor. Při prohlídce ručně sekaných chodeb budete mít nejen unikátní artefakt: původní dřevěná potrubí, repliku středověkého čerpadla, špalír dřevěných polen, který za ta staletí dočista zkameněl. A nakonec spatříte doslova fascinující podívanou, kterou na zdech štol vyčarovala sama příroda.

Zlatonosným kutáním je poznamenan také nedaleký Příčný vrch. Tamní lesy jsou protkané terénními, až bizarními nerovnostmi, jeho podzemí

je prošípováno skrz nasrky štolami. Na dobrodružnou výpravu do historie těžby zlata a barevných kovů pod touto horou se můžete vydat prostřednictvím Údolské hornické naučné stezky nad osadami Horní a Dolní Údolí.

Důležitá byla také ochrana cest, po kterých se přepravovaly náklady zlatonosné horniny. V jejich blízkosti tak byly vybudovány hrady: mohutný Edelštejn nad Zlatými Horami, Leuchtenštejn na úpatí Biskupské kupy a Kobrštejn nad Rejvízem. Škoda, že velkolepost hradů si dnes můžeme u jejich torz jen představovat.

Ovšem na vlastní kůži, resp. dech, vyzkoušejte jiný poklad zdejšího podzemí. Po telefonické domluvě ve zlatohorském sanatoriu nechte působit blahodárné mikroklima podzemních štol na vaše zdraví. Vždyť se tam léčil i Leoš Janáček nebo Franz Kafka.

OLOMOUCKÉ BAROKNÍ SLAVNOSTI

Už poosmé nabídnou Olomoucké barokní slavnosti letní večery s barokním hudebním divadlem v úžasných kulích bývalého jezuitského konviktu. O jedinečný zážitek se postarají znamenití sólisté v dech beroucích kostýmech i profesionální barokní orchestr.

Na slavnostech zaznívají především barokní opery s vazbou na Moravu, potažmo Českou republiku, a návštěvníci si mohou být jisti, že nic podobného nevidí na žádném jiném festivalu v Evropě.

Kromě samotného operního představení si diváci hned při vstupu mohou vychutnat svůj welcome drink a po-

rozhlédnout se po prostorách konviktu včetně jeho největšího pokladu – kaple Božího Těla – vyzdobenou freskami J. K. Handkeho. Během celého programu je vám k dispozici bar s občerstvením a po představení jste zváni ke komentované prohlídce kaple sv. Jana Sarkandra, kostela sv. Michala a kostela Panny Marie Sněžné.

Na letošní Olomoucké barokní slavnosti se můžete těšit v červenci a srpnu. Vstupenky jsou v nabídce ve třech kategoriích a v rámci každého představení jsou promítány české i anglické titulky.

<http://baroko.olomouc.eu/>

ČESKÉ KORUNOVAČNÍ KLENOTY A ALFONS MUCHA V OLOMOUCI!

V období od 10. září 2020 do 3. ledna 2021 si budou moci místní i návštěvníci ve Vlastivědném muzeu v Olomouci prohlédnout mistrovské repliky českých korunovačních klenotů.

Putovní výstava s názvem „České korunovační klenoty na dosah“ vám umožní detailně si prohlédnout repliky

nejznámějšího českého pokladu, jelikož originály jsou vystavovány jednou za cca 5 let a návštěvníci musí často čekat i více než 8 hodin, než národní kulturní památku na moment spatří.

O výrobu mistrovských replik se postaral jeden z nejlepších českých zlatníků a výtvarníků – Jiří Urban. Jiří Urban je ve své oblasti žijící legendou,

málokterý jiný zlatník se může pochlubit realizací šperků pro Jana Pavla II. nebo Její Výsost anglickou královnu Alžbětu II.

Od 2. října se v prostorách Vlastivědného muzea představí také expozice na počest světově známého představitele secese – Alfonse Muchy (1860 – 1939). Mucha proslul zejména užitým umě-

ním (plakáty, etikety, šperky, nábytek) a jeho jméno a působení jsou spojeny především s Paříží, kde dlouhé roky žil.

Alfonso Mucha je považován za jednoho ze zakladatelů plakátové tvorby, kde se mu podařilo vystihnout nejen ideál dobové krásy, ale i nový přístup k reklamě, jak ji známe dnes. Z jeho díla je třeba rovněž vyzdvihnout Slovan-

skou epopej – cyklus nedokončených monumentálních pláten a prvorepublikové známky, bankovky i policejní uniformy vytvořené dle jeho návrhů. Průřez jeho tvorbou ve Vlastivědném muzeu v Olomouci bude k vidění až do 10. ledna 2021.

www.vmo.cz

CHKO LITOVELSKÉ POMORAVÍ: SPORT A ZÁBAVA PRO CELOU RODINU

V okolí Olomouce nenajdete oblast nabízející lepší podmínky pro aktivní odpočinek, než právě v krásné přírodě Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví.

Husté lesy lákají k nenáročným procházkám a cyklo výletům. Litovelské Pomoraví protíná pěší naučná stezka a oblast je také součástí etapy Moravské stezky vedoucí z Jeseníků na Jižní Moravu. Ojedinelá vnitrozemská delta řeky Moravy zase vyzývá amatérské i zkušené vodáky, aby si vychutnali slunečný den, klidnou vodu a hlavně

panenskou přírodu. A nově si Litovelské Pomoraví můžete užít i z korby foranových vozů tažených koňmi. Během zážitkové jízdy se vám představí hanácká krajina, tradice i místní nářečí a navíc ochutnáte lokální gastronomické speciality.

Rozhodně se na cestě Litovelským Pomoravím zastavte v centru ekologických aktivit Sluňákov, kde mj. načerpáte informace i inspiraci k navštívení dalších atraktivních míst v okolí. Narazíte tady také na ojedinelou venkovní expozici drobných architektonických

prvků z rukou známých českých výtvarníků, mezi nimiž objevíte Rajskou zahradu, Lesní chrám nebo třeba Ohniště zlaté spirály.

Oblast CHKO v sobě skrývá i další poklady v podobě Mladečských a Javoříčských jeskyní a nedaleko nich se pak tyčí jeden z nejnavštěvovanějších hradů v ČR – hrad Bouzov. Mladečské jeskyně nabízejí atmosféru dávné minulosti. Jedná se totiž o největší a nejstarší sídliště cromagnonského člověka ve střední Evropě. Světově proslulou archeologickou lokalitou je Dóm mrtvých se zbytky ohnišť a kostí pravěkých zvířat a rekonstrukcí dávného rituálu. Dominantou a symbolem zdejšího podzemního systému je přes dva metry vysoký stalagmit nazývaný Mumie. Necelých 12 km od Mladče se nacházejí Javoříčské jeskyně, které jsou pro svou unikátní, bohatou, zachovalou a rozmanitou krápníkovou výzdobu označovány jako nejkrásnější jeskyně

v České republice. A odtud už je to jen kousek k pohádkovému hradu Bouzov nebo do Loštic, které jsou neodmyslitelně spjaté s výrobou tradičních Olomouckých tvarůžků.

www.chko.cz

HRAD HELFŠTÝN V NOVÉ A LEPŠÍ PODOBĚ

V nové turistické sezoně se návštěvníkům hradu Helfštýn naskytne zcela nový pohled na renesanční palác, který prošel náročnou rekonstrukcí. Palác je nyní z velké části zastřešen a největší místnost se dočkala dokonce skleněného stropu. Vznikl tak nový prostor pro společenské akce, přednášky a výstavy. Nové podoby se dočkalo i schodiště, které v jedné části nyní vede i nad úroveň střechy,

a návštěvníkům se tak naskytne skvělý výhled do okolí.

Helfštýn je jedním z nejrozsáhlejších středověkých hradů ve střední Evropě. Ve své nynější podobě má charakter mohutné pevnosti se šesti branami, řadou věží a systémem valů z 18. století. Areál hradu je dějištěm množství kulturních akcí, z nichž tou nejznámější je srpnové mezinárodní setkání uměleckých kovářů Hefaiston.

www.helfstyn.cz

POHÁDKOVÉ PRÁZDNINY V ČESKOMORAVSKÉM POMEZÍ

Litomyšl letos opět přivítá Toulouvcovy prázdninové pátky, tradiční festival pohádek nejen pro děti a dobré muziky nejen pro dospělé. Jak již název napovídá, každý prázdninový pátek na Toulouvcovo náměstí zavítají ty nejlepší herecké společnosti, aby od 18.00 hodin vyprávěly pohádku. Od

19.30 se potom představují kapely. Vstupné je dobrovolné a výtěžek z něj poputuje na konto Pomozte dětem.

Pozadu s pohádkovým programem nezůstávají ani nedaleké Svitavy. Prázdniny v parku Jana Palacha slibují malým i velkým spoustu zábavy. Tento příjemný prostor se stane dějištěm

promenádních koncertů i nedělních pohádkových představení především pro kluky a holky. Nebude chybět ani letní kino s promítáním třikrát týdně.

Své ratolesti u nás zabavíte i mimo nabízený víkendový program, stačí zavítat na další místa Českomoravského pomezí. Páni kluci budou jako doma v Muzeu českého karosářství ve Vysokém Mýtě, kde si prohlédnou elegantní automobily z dob první republiky. Do dob princů a princezen vás zavede návštěva malebného zámku v Nových Hradech, kde na vás čeká kromě zámecké expozice i muzeum motokol, přírodní bludiště nebo obora s jeleny a daňky. Do tajemství, legend i života středověkých rytířů nahlédnete na hradě Svojanově. Návrat do století páry vás čeká v Průmyslovém muzeu v Mladějově, kde se ve vybraných termínech svezete parním vláčkem. A protože náš výčet není zdaleka kompletní, nejlépe uděláte, pokud další zajímavá místa přijedete objevovat osobně!

www.vychodnicechy.info
www.ceskomoravskepomezí.cz

PROŽIJTE DEN V PŘÍRODĚ S POHÁDKOVÝMI BYTOSTMI, PŘÍBĚHY A OSVĚŽENÍM

Rádi byste spojili poklidnou procházku s poučením, zábavou pro děti nebo dokonce s příjemným koupáním? Vydejte se na některou z našich naučných stezek či turistických okruhů.

Kolem sedmi Lanškrounských rybníků se projdete po dřevěných chodnících k pozorovatelně ptactva či vyhlídce Hláska. V rybníku Dlouhý se můžete také vykoupat, nebo si tu půjčit lodičku. Trochu jiné osvěžení vás čeká v blízkosti Chocně a České Třebové. Jejich procházkové cesty totiž vedou okolo studánek, kde si vychutnáte nejen zdejší klidnou přírodu, ale také výbornou pramenitou vodu. V Ústí nad Orlicí zvolte třeba okruh z vodáckého tábořiště Cakle. Dozvíte se zde vše o místní fauně a floře. Nejen k odpočinku zve i Pastvinská přehrada, kromě koupání a obdivování okolních břehů z různých plavidel, si můžete zarybařit. Nedaleko odtud si budete s přírodou ještě blíže. Romantické skalnaté údolí řeky Divo-

ké Orlice – Zemská brána – vás zláká nejen k procházce po jeho břehu, ale také ke smočení v ledových vodách říčky. Nedaleko tvrze Orlice a Letohradu prozkoumejte obnovené vodní plochy v rámci Žabákové stezky. V městečku Jablonném se vydáte po stopách mlsného medvěda.

A co výš k horám? Nedaleko Přepych v Záhornici můžete putovat za skřítky. Právě je a další „pídi šmudly“ zde objevíte společně se zajímavými úkoly. Skřítek Frymbulín vás čeká na Panském okruhu na Novém Hrádku. Na Pašerácké stezce v Orlickém Záhoří se dozvíte o místním fenoménu pašeráctví, což opět provociíte na interaktivních stanovištích. S princeznou Kačenkou pak projdete Deštné v Orlických horách a poznáte nové pohádkové příběhy.

www.vychodnicechy.info
www.mojeorlickehory.cz

SLATIŇANSKÝ ZÁMEK PROŠEL ZÁSADNÍ PROMĚNOU

To je, panečku, proměna! Slatiňanský zámek se oblékl do nového hávu. Jde o největší úpravy za posledních 120 let.

Postupná obnova památky, která ze staré gotické tvrze ze 14. století nad řekou Chrudimkou v průběhu staletí vyrostla v pohodlné knížecí sídlo jednoho z nejprestižnějších rodů staré monarchie, byla opravdu zásadní. Věže, balkony, altány či zámecký park. To všechno se tu měnilo před očima. Přitom si však slatiňanský zámek stále udržuje svůj půvab a kouzlo. A to i díky noblesně zařízeným interiéurům, kde na vás čekají příběhy ze života bývalých majitelů, knížat z Auerspergu. Uvidíte tu také pokoje společenské, soukromé i reprezentační, dětské pokoje princezny Charlotty či prince Vincenta s jejich učebnou. Nahlédnout můžete i do zámecké kuchyně či unikátní kotelny. Dostanete se i na místa, která nejsou běžně dostupná. Kam? Třeba na půdu, věž, do knížecí koupelny, pokoje komorníka či na balkony.

Co vás čeká v zámeckém parku a zahradě? Díky investicím v posledních letech kompletně obnovená cestní síť, jezírko a všechny tamní stavby. Došlo tu k vysázení nových stromů, keřů či úpravě záhonů. A stále platí, že

slatiňanská zahrada a park patří mezi dendrologicky nejbohatší v celých východních Čechách...

www.vychodnicechy.info
www.zamek-slatinany.cz

PARDUBICE – EVROPSKÉ MĚSTO KONÍ

Pardubice pro rok 2020 převzali od sdružení koňských měst Euro Equus titul Evropské město koní. Co to znamená? Především pořádnou porci akcí s koňskou tematikou nejen v samotných Pardubicích, ale v celém regionu.

Na Pardubickém závodišti se můžete těšit na dostihovou sezónu. Kromě čtyř kvalifikačních dostihů na Velkou pardubickou se Slavia pojišťovnou, se můžete přijet podívat také na rovinové dostihy a závody všestrannosti. Rozhodně by vám neměla uniknout 22. mezinárodní přehlídka Koně v akci, která se uskuteční 5. a 6. září.

Národní hřebčín Kladruhy nad Labem chystá velké exhibiční akce, na kterých se starokladrubští bělouši a vraníci představí v celé své kráse a okázalosti. Nenechte si ujít například zábavné rodinné odpoledne Kladruhy na rube 19. září. Sledujte www.nh-kladruhy.cz.

V létě bude v Pardubicích hned několik výstav: volně přístupná venkovní výstava Euro Equus a koně v Tyršových sadech a Parforsní hony na zámeckém rondelu. Od srpna bude probíhat výstava Ve službách prezidenta aneb TGM a starokladrubští koně v Atrium Paláci Pardubice. Výstavní sezónu zakončí Cval staletími: 130. ročník Velké pardubické od 6. srpna do 14. října. Najdete ji v Mázhausu na Pernštýnském náměstí.

Celý slavnostní rok vyvrcholí 130. Velkou pardubickou se Slavia pojišťovnou v neděli 11. října 2020. A pokud chcete vidět překážky tohoto legendárního dostihu na vlastní oči, neváhejte a využijte komentované prohlídky Pardubického závodiště. Koho by nelákalo stoupnout si do Taxisova příkopu či zdolat Irskou lavici, že?

www.vychodnicechy.info
www.topardubicko.cz

POHNUTÝ OSUD PĚCHOTNÍHO SRUBU. TUDY PROŠLY DĚJINY

Poznejte pohnuté osudy jednoho z neznámějších objektů československého opevnění budovaného v letech 1935–1938, významné památky i pitětného místa Pardubického kraje!

Stavba pěchotního srubu K-S 14 U cihelny začala na podzim 1936. V roce 1938 už byl připraven k obraně hranic. Svou palbou měl krýt silnici z Králík do Prostřední Lipky a také sousední pěchotní sruby. Sloužit zde mělo 43 vojáků, příslušníků elitního útvaru – 12. roty hraničářského pluku 6. Jenže... Přišla Mnichovská dohoda a srub měl být nuceně vyklizen. Ne každý se s tím chtěl smířit. Na protest se zde v říjnu 1938 smrtelně postřelil četař Arnošt Hrad, příslušník osádky srubu, který svou pevnost odmítl opustit.

Co v zrekonstruovaném srubu uvidíte dnes? Stálou expozici vývoje československého opevnění v období 1935–38, Expozici o vzniku československých legií a československé armády do roku 1938, Expozici o finanční strážní 1918–48 a také pamětní síň četaře Arnošta Hrada i s expozicí, která přibližuje jeho život za první republiky a jeho vojenskou službu. Z původních prostor jsou zprovozněny místnosti s dobovým

mobilářem a vybavením, jako například stroje, ubikace poddůstojníků a velitele či místnost telefonisty. Velmi zajímavá je i minometná místnost nebo hygienické zázemí bunkru.

Prohlídka pěchotního srubu je s průvodcem a trvá asi 40 minut. Kdy ho můžete navštívit? Od dubna do října, každý den mimo pondělí.

www.kralickysneznik.net
www.cihelna.militaryclub.info

ZA AFRICKÝM SAFARI SE VYDEJTE DO DVORA KRÁLOVÉ NAD LABEM

Plánujete výlet s dětmi i se svým čtyřnohým kamarádem? Přijďte se podívat do Safari Parku ve Dvoře Králové nad Labem, jedné z nejoblíbenějších zoologických zahrad v České republice. Královédvorská zoo se zaměřuje na chov afrických živočichů. Spatříte zde mimo jiné největší stádo žiraf chova-

ných mimo Afriku. Kromě žiraf se zde můžete těšit na velká africká zvířata jako nosorožce, levharty, gepardy, gorily, hrochy, slony, lvy, zebry, antilopy a další. Park se dělí na tři části, a to na klasickou pěší část zahrady, pěší safari a safari pro výjízdky vozidlem. Máte tak možnost projíždky mezi volně po-

hybujícími se lvy, zebry, žirafami, antilopami nebo pakoni. Lví safari je jediným svého druhu v České republice. Během dne probíhají u vybraných výběhů odborné přednášky týkající se jednotlivých zvířat. V areálu lze také navštívit Galerii obrazů Zdeňka Buriana, českého malíře a ilustrátora dobrodružných knih, který svými díly inspiroval k natočení filmu Cesta do pravěku.

Jakmile se děti seznámí se všemi zvířátky, je pro ně připraven lanový park, lanový hrad, dětská hřiště, interaktivní stanoviště se zvířecími hádankami nebo dětská zoo, kde děti mohou pohladit nebo i nakrmit ovce, kozy a oslíky.

Až Vám vyhládne, tak v areálu naleznete několik restaurací a stánků s občerstvením, které Vám mohou nabídnout hotová jídla, domácí pizzu nebo těstoviny. Lze ochutnat i africké speciality jako pětrosí ragú, nilského okouna nebo mosambické piri piri kuře. Zapít to můžete místním pivem ze Sa-

fari pivovaru, kde část výtěžku jde na podporu nosorožců.

Rádi byste zůstali přes noc? Safari Park nabízí hotel ve stylu safari nebo pravý africký safari kemp. Po celou dobu pobytu máte k dispozici vstu-

penku do areálu. Safari kemp nabízí i možnost ubytování v luxusních stanech „v korunách stromů“ nad velkým výběhem afrických zvířat.

www.safaripark.cz

STEZKA KORUNAMI STROMŮ KRKONOŠE

Stežka korunami stromů v Janských Lázních je rozhlednou a naučnou stezkou zároveň. Stežka, která byla otevřena v roce 2017, nabízí procházku v celkové délce 1511 metrů a zaveďte vás od kořenů mohutných smrků až nad jejich koruny. Po spirálovité konstrukci vystoupáte až do výšky 45 metrů a vychutnáte si výhledy na tři světové strany – jih, východ a západ.

Nejen, že se budete moci podívat až k vrcholům stromů, z nichž některé jsou staré až 150 let, ale díky podzemní jeskyni budete mít možnost poznat

i jejich kořenovou část. Vedle podzemní expozice na vás čekají také didaktické zastávky, na kterých se dozvíte spoustu zajímavostí o krkonošském smíšeném lese. Pro skupiny je zde možnost komentovaných prohlídek s odborníkem ze Správy Krkonošského národního parku. Ti odváží si cestu dolů z věže mohou zkrátit 80 m dlouhým tobogánem.

Stežka korunami stromů Krkonoše je v celé své délce bezbariérová.

www.stezkalkrkonoze.cz

DO JIČÍNA ZA LOUPEŽNÍKEM RUMCAJSEM

„V Jičíně, v tom malém krámku pod věží, dělal prčačinu švec Rumcajs...“ Těmito slovy začíná úvodní díl oblíbených večerníkových příběhů o Rumcajsovi, jeho ženě Mance a synkovi Cipískovi. Příběhy loupežnické rodinky napsal spisovatel Václav Čtvrtek, který měl k městu Jičínu vřelý vztah. Ilustrátor Radek Pilař pak oblíbené postavky namaloval. Jičínští si Rumcajsovu rodinku náležitě považují. V ulici Pod Koštofránkem v Jičíně sídlí Rumcajsova ševcovna, kde Rumcajs pro-

vozuje svou živnost. O pár kroků dále, v jičínském zámku, zase můžete navštívit pohádkovou galerii Rumcajsův svět Radka Pilaře s množstvím pohádkových postavíček, které se dají rozpohybovat. Figurky Rumcajse a jeho rodiny jsou k dostání v jičínském informačním centru, kde vám zajistí také ochotně poradí, jak poznat město ve stopách Cipískovy stezky. Báječný výhled na „Les Řáholec“, tedy na krásnou krajinu Českého ráje vám nabídne Valdická brána v samotném

centru města. Za návštěvu rozhodně stojí také labyrint Prachovských skal, který je od Jičína vzdálený „co by kamenem dohodil“.

Dodejme, že Jičín se začátkem září stává hlavním městem pohádky. V jeho branách se koná festival s názvem Jičín – město pohádky. Patronem festivalu je známý český herec Jiří Lábus. A na takové slávě pochopitelně Rumcajs nemůže chybět.

Tak na shledanou v Jičíně!

www.jicin.org
www.pohadka.cz

ODHALTE TAJEMSTVÍ HLUBIN PŘEHRADY S JEDNOU Z NEJVYŠŠÍCH HRÁZÍ V ČESKU

Vydejte se do malebného údolí rozkládajícího se přímo pod nejvyšší horou Beskyd – Lysou –, jehož velká část společně s centrem obce Staré Hamry zmizela v 60. letech minulého století pod vodou. A přijďte na kloub mechanismu strojovny přehrady Šance, jež pitnou vodou zásobuje velkou část severní Moravy a Slezska. Přímo na hrázi nádrže vzniklo zbrusu nové informační centrum Povodí Odry, kde vám povyprávějí nejen příběh této vodní „velestavby“.

Infocentrum Šance, které je součástí nové provozní budovy vodní nádrže, vás do tajů chodu přehrady zavede prostřednictvím interaktivních obrazovek, krátkých filmů, vizualizací, animací a obrázků. Na pěti dotykových monitorech se však spousta poutavých informací dozvíte nejen o vodním díle Šance, ale také o celé vodohospodářské soustavě spadající pod Povodí Odry, o vodním hospodářství obecně a také o nejrůznějších zajímavostech z vodního světa. Budete se tak například moci díky leteckým záběrům podívat na celou nádrž z ptáčích perspektiv, velmi realistické simulace vám pomohou pochopit systém plnění a zadržování vody

při prudkých deštích a povodňových stavech, dozvíte se, jaké ryby a proč v Šanci žijí, jak probíhala rozsáhlá rekonstrukce nádrže a spoustu dalšího.

Na své si v infocentru přijde skutečně každý, laická veřejnost i odborníci, pro něž je v moderním multimediálním systému vytvořena speciální sekce s konkrétními daty. Nudit se rozhodně nebudou ani rodiny s dětmi či školní výpravy, jimž je věnována poslední sekce. V té se o spoustě perliček z vodního světa dozvíte zábavnou formou – čeká je například interaktivní hra či vědomostní kvíz. Zapáleným zájemcům i školním a jiným výpravám je k dispozici také průvodce a po celou otvírací dobu, tedy v období od května do září každý čtvrtek, pátek a o víkendech, jsou na zvědavé dotazy návštěvníků připraveni odpovídat vodohospodářští odborníci.

A když už se do informačního centra vydáte, proč jeho návštěvu nespojit s pěkným výšlapem – třeba rovnou na Lysou horu? Přímo z hráze až na vrchol královny Beskyd, odkud se vám za dobrého počasí naskytne nezapomenutelný výhled, vede žlutá turistická stezka. Nebo přehradu obkružte na kole po cyklistické stezce. Cestou

si můžete představit, jak to tady asi mohlo vypadat před rokem 1964, kdy byla stavba nádrže zahájena. Centrum obce Staré Hamry v nejmalebnějším

údolí Beskyd v té době muselo opustit několik stovek obyvatel. Jejich obydlí pak byla srovnána se zemí a vzpomínky společně s kostelem, farou a hřbitovem,

kteří jako jediní zůstaly na svém místě, zmizely pod vodou. Dodnes jsou ukryty pod hladinou třpytící se v hloubce pod vámi...

TECHNOTRASA – SUROVÁ KRÁSA SEVERNÍ MORAVY A SLEZSKA

Objevte surovou krásu kraje, jehož přírodní bohatství se místní lidé snažili podmanit si po celá staletí. Navštivte časem nedotčené kouty drsného regionu, jehož prosperitu i pády ovlivnil člověk a jeho činnost, a kde minulost vmžiku ožívá přímo před vašimi zraky. Vydejte se po Technotrase propojující unikátní místa, na nichž vás čekají výjimečné zážitky připomínající unikátní

technickou vyspělost severní Moravy a Slezska, a všemi smysly vnímejte jejich půvab i nepopíratelný a pokaždé svébytný genius loci.

Vyzkoušejte si, jak funguje dělo, mušketa či křesadlo, nebo jak těžká je dělová koule. Zjistěte, jak se vyráběl stělný prach, nebo jak chutná medovina, kterou pili mušketyři. Vydejte se do 16. století prostřednictvím zbrusu

nové interaktivní expozice unikátního opevnění Šance v Mostech u Jablunkova, která již v květnu poprvé otevře své brány návštěvníkům, a poznejte, jak se zdejší posádce žilo v průběhu války i v dobách míru.

Do života plného tvrdé práce mlynářů nahlédnete ve větrném mlýně v Litultovicích. Do ruky tu budete moci vzít jeden z „palců“ na palečném kole a sami roztočit mačka k mačkánovi ovsu. Dozvíte se zde například, co jsou to mlýnské apoštolové, tatíci, dědek a babka, a proč bylo možné tento mlýn, jenž se pyšní největším větrným kolem a největšími mlýnskými kameny (u tohoto typu mlýna) v České republice, snadno přestěhovat.

Naprosté ticho, jež rozbije jen pár dopadajících kapek vody, a všepohlcující tma, kterou rozzáříte dobovými kahany – takzvanými slezskými vrabčáky –, zažijete ve Flascharově břidlicovém dole v Odrách. Po tajuplné prohlídce 350 metrů chodeb, jež budou veřejnosti poprvé přístupné v červnu, si budete moci vyzkoušet například stříhání břidlice speciálními nůžkami či rytí na břidlicové destičky. Nejen nůžky v akci zažijete i při speciální prohlídce textilních dílen UAX v Bernaticích u Oder,

kde vás místní zaměstnanci provedou celým procesem výroby, od zpracování bavlníku až po ušití a potištění finálního výrobku. Ve zdejší tiskárně si pak ručně krásně umažete při workshopu sftotisku, v jehož závěru si vlastnoručně právě ušité triko ozdobíte vtipným obrázkem. Za poklady kutafů, sládků a cukrářů se vydejte do Štamberka. V průběhu speciální prohlídky zde kromě jiného ochutnáte pivo, které se od nepaměti pilo v místním vápencovém lomu, a v tradiční pekárně si možná trochu

popálíte prsty při pečení perníkového Štamberského ucha...

A to jsou jen některé z mnoha novinek, jež vás na Technotrase čítající na 30 míst plných zážitků čekají! Tak přijďte a nechte si vyprávět autentické příběhy průmyslníků, hutníků, horníků, textilníků, železničářů, kloboučníků, lesníků, mlynářů či vojáků. Nejenže si je budete moci poslechnout z úst jejich potomků a pamětníků dob dávno minulých, vy si je budete moci prožít na vlastní kůži!

www.technotrasa.cz

CESTA NEJEN DO PRAVĚKU TĚŠÍNSKÉHO SLEZSKA

Když přijedete do nejuvýchodnější položené oblasti České republiky – Těšínského Slezska –, dějiny na vás přímo dýchnou. Charakteristický gorolský folklor, tradice, nářečí i dřevěné chaloupky a kostelíky v kraji kolem Jablunkovského průsmyku, Beskyd a řeky Olše jsou všudypřítomné a stále živé. Bohatá historie této oblasti však pochopitelně sahá mnohem dále, než kroniky pamatují... Za jejím příběhem vyrazte do Muzea Těšínska a jeho poboček rozestřených po celém regionu.

Do časů sahajících až do doby bronzové se dostanete při návštěvě archeoparku v Chotěbuzi. Na návrší nad původním korytem řeky Olše žili

lidé už v pravěku a v 8. století na tomto místě postavili Slované své hradiště. Jeho věrnou repliku zde můžete v létě navštívit i vy. V osadě obehnané dřevěnými kůly, které tvořily tehdejší opevnění, uvidíte, jak původní obyvatelé této oblasti žili, v jakých domech bydleli a jak hospodařili.

Jako zjevení pak působí další pobočka Muzea Těšínska. Za tou musíte vyjet do nejmladšího města Česka – Havířova – a vydat se na místní panelové sídliště. Mezi věžáky se tu choulí malebná roubená chaloupka, která jakoby vypadla přímo z pohádky. Když do Kotulovy dřevěnky, jež pochází z roku 1781 a je tak jednou z nejstarších roubených lidových stavení

na Těšínsku, vstoupíte, budete si připadat jako v jiném světě. Světnice jsou vybaveny dobovým nábytkem, zděná stodola s chlévem ukrývá v polozapuštěném sklípku historická zemědělská nářadí a třešničkou na dortu je funkční větrný mlýnek, takzvaný viatrak, na dvoře.

Do života na Těšínsku vás samozřejmě zavedou také expozice mateřského muzea v Českém Těšíně, které se může pyšnit například jednou z největších stříbrných kolekcí svého druhu v Česku a unikátní sbírkou krojů. Dveře jeho čerstvě zrekonstruované budovy se návštěvníkům opět otevrou 19. června, tedy na svátek Tří bratří, kdy se v Českém Těšíně a polském Těšíně

konají mohutné třídní oslavy s pestrým kulturním programem plným hvězd českého i polského hudebního nebe.

Při vašich toulkách Těšínským Slezskem určitě nevynechte ani zbylé

čtyři pobočky v Karvině, Orlově, Jablunkově a Havířově-Životičích, které váš obrázek o dějinách a kultuře této oblasti skvěle dokreslí.

Kempování v Beskydech
fot. Agnieszka Kamieniorz

BESKYDY S DĚTMI

Horské výlety s dětmi. Pro jedné jsou způsobem aktivního trávení volného času, pro jiné jsou náročné jako cesta na konec světa. Některé to baví, jiné jim potichu závidí. Obě skupiny se mohou na horách setkat, stačí, že správně zvolí trasu. A nezapomenou na pozitivní přístup. Protože hory s dětmi jsou krásné, i když určitě náročnější než to je u „dospělých“ výletů.

První kroky na horách

První trasy s dětmi, které již chodí nesmějí být dlouhé a únavné. Při plánování berte ohled nejenom na počet kilometrů, které máte ujít, ale především na nárůst nadmořské výšky (stojí za to využít aplikaci např. mapa-turystyczna.pl). Zohledněte také čas počátku výletu

- nám se stávalo, že jsme se museli na trase zastavit na dobu spánku nejmladšího dítěte (na hory musíte také nějak dojet) a od počátku něco nešlo. Dbejte také o správnou motivaci dětí, třeba ovocné pyré a čokoláda v batohu, potůček po cestě, nebo bublifuky a piknik na vrchu? U některých horských chat jsou dětská hřiště (např. Kozia Góra), jejich kuchyně nabízí pochoutky (např. borůvkové kynuté koláčky nebo lívance na vrchu Wielka Rycerzowa), někde lze udělat ohniště (např. Krawców Wierch či Soszów). Stojí za to o tom informovat děti - ty budou mít představu o skvělé atrakci a tím ochotněji budou pochodovat na horu. Dobrým nápadem je také organizovat výlet spolu s další rodinou - ostatní děti jsou největší motivace. A samozřejmě - razítka! Stojí za to si

pořídít speciální knížku, kterou si děti budou razítkovat razítky dostupnými v horských chatách.

Nejsnadněji lanovkou

Co můžu doporučit na první jarní výlety? Na počátek můžete si naplánovat ty vrchy, kam lze vjet lanovkou. Pro mnohé je to „ulejvárna“, já však raději vyjedu lanovkou na vrchol a potom vyrazím na další cestu již v konkrétní nadmořské výšce a s krásnými výhledy, než unavím děti monotónním výšlapem a skončím výlet v první horské chatě. A tak, v Ustroni je dostupná Polana Stokłosica, kde obvykle vjíždíme a potom jdeme k vyhlídkové věži směrem k vrchu Wielka Czantoria a dále. Podobně je to s horou Szyndzielnia - davy turistů končí, když od lanovky půjdeme trochu dále než je horská chata Szyndzielnia nebo Klimczok. Díky lanovce na Skrzycze můžeme s dětmi bezproblémově jít třeba na např. Malinowskou Skalu. Ve Wiśle je výborným nápadem procházka trasou Pięta Cierńkowska. Při první lanovce lze spatřit při cestě skokanský můstek Adama Małysze, a až budete sjíždět druhou, uvidíte krásný výhled do okolí. Po vjezdu lanovkou, jinou než všechny ostatní, na horu Żar můžete se vydat na cestu dále, např. na horu Kiczera.

Na vlastních nohách

Ne vždy však si musíte vypomocť lanovkou. V Beskydech je spousta krátkých a příjemných tras ideálních pro rodiny s dětmi. Některé, jako třeba trasa z obce Żabnica--Skałka do horské chaty Hala Boracza, jsou dostupné i pro kočárky.

Kde stojí za to se vydat s malými turisty? První samostatně zdolanou ho-

Děti objevují Slezkie
fot. Barbara Salamon- Szympruch

rou všech našich dětí byla vždy Ochodzita v Koniakowě. Jedná se o méně než dvacet minut (s batoletem do půl hodiny) klidné procházky a výhled je jako z pohádky. Ve Szczyrku doporučuji trasu Biały Krzyż - Malinowska Skała (je zde jedno strmé místo, nicméně jde ho zvládnout). Ve Wiśle výlet do horské chaty na vrchu Soszów, v Ustroni procházku na kopec Równica (po cestě je také spousta atrakcí). V Brenné stojí za to se vydat na horu Błatnia, Trzy Kopce

Wiślańskie nebo na sedlo Karkoszczonka do horské chaty Chata Wujka Toma (Chata strýčka Toma), která má výjimečnou atmosféru. V Bielsku-Białé jsou výše zmíněné Kozia Góra, Szyndzielnia či Dębowiec.

Tras vstřícných rodinám je v Beskydech opravdu hodně. Ale nepřesvědčíte se o tom dokud se nevydáte na cestu. To je právě ten nejobtížnější okamžik. Ať se podaří! 🍷

Děti objevují Slezkie
fot. Barbara Salamon- Szympruch

O horských výletech s dětmi ale i o cyklistických stezkách a atrakcích ve městech a městečkách si přečtete v průvodci „Děti objevují Slezské“, které můžete koupit na blogu Podróże Hani (www.podrozehani.pl/przewodnik). Všechna popsána místa jsou testována na (vlastních) dětech. Doporučujeme! Autor textu: Barbara Salamon- Szympruch.

PO STOPÁCH HISTORIE TĚŠÍNSKÉHO SLEZSKA

Těšínské Slezsko je region ležící v pohraniční oblasti severovýchodní části severní Moravy a Slezska a přímo sousedící s Polskou a Slovenskou republikou. Atraktivní částí regionu jsou Těšínské Beskydy, které jsou častým a oblíbeným výletním místem mnoha turistů, ale také tradiční architektura, folklor a historické památky této oblasti, jsou pro návštěvníky velkým lákadlem.

Mezi nejnavštěvovanější a nejzajímavější historické památky tohoto regionu patří především Archeopark v Chotěbuzi-Podoboře nacházející se nedaleko Českého Těšína na místě, kde před řadou století žili naši předkové, a dnes patří k nejvýznamnějším archeologickým lokalitám v celé České republice. Archeopark je rekonstrukcí raně středověkého slovanského sídliště a návštěvníkům přibližuje život v tehdejší době. Nové interaktivní expozice a keramická dílna s pecí a hrnčířským kruhem nabízejí návštěvníkům možnost nahlédnout a na vlastní kůži okusit co nejvíce z každodenního života našich předků. V Archeoparku je pro školy i veřejnost pořádána řada akcí zaměřených na naučné programy a živé předvádění. Dalším významným histo-

rickým prvkem spojující region česko-polsko-slovenského trojmezí je systém bývalého opevnění Šance z 16. století v Mostech u Jablunkova. Interaktivní expozice, která návštěvníka netradiční, neotřelou a zábavnou formou uvede do historie fungování systému opevnění Šance, se nachází v nově otevřeném návštěvnickém centru. Návštěvníci si zde vyzkouší fungování děla, výrobu střelného prachu, zahrají si tematické hry a na vlastní oči si prohlédnou 3D model opevnění. Dalším velmi zajímavým místem je empírový zámek Fryštát v Karviné, který je jedinečnou památkou svého druhu ve zdejšímu regionu. V průběhu prohlídky stylově zařízených místností jak hlavní budovy zámku, tak budovy Lottyhaus, budou návštěvníci zasvěceni do života šlechty na přelomu 19. a 20. století. Za prohlídku určitě stojí také zámecký park Boženy Němcové s mnoha vzácnými dřevinami, dětským koutkem ve stylu slovanského hradiště a rekreačním areálem „Loděnice“, kde je možno zapůjčit si lodky na projíždku slepým ramenem řeky Olše.

Těšínské Slezsko nabízí mnoho dalších historických zajímavostí, které návštěvníka provedou spletitým vývojem dějin tohoto regionu. 📍

POZNÁVEJTE TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO NA KOLE

Těšínské Slezsko nabízí díky své poloze a prolínání vlivů tří národností pestrou nabídku přírodního a kulturního bohatství a turistických aktivit. Návštěvníci zde najdou rovněž mnoho příležitostí, jak propojit aktivní odpočinek s poznáváním zdejšího kraje, místních tradic a zvyků.

Jednou z možností, jak si užít Těšínské Slezsko, je bezpochyby cykloturistika. Ať už zvolíte náročnější trasy v Beskydech nebo pohodové výlety podél Olše v okolí Karviné a Bohumína, vždy si přijdete na své. Navíc díky možnosti půjčit si elektrokolo jsou nyní cyklovýlety opravdu pro každého.

Jste-li milovníkem horské cykloturistiky, Těšínské Beskydy prověří vaši fyzickou zdatnost a odhodlání. Odměnou vám bude nejen počet nastoupaných metrů, ale také krásná okolní příroda a nezapomenutelné výhledy. Horské turistické chaty jsou pak ideálním mís-

tem k odpočinku a k načerpání nových sil. Jakmile se ocitnete „na hoře“, už se vám nebude chtít dolů. Užijte si hřebenové trasy a kochejte se krásnou přírodou.

Velmi dobrým společníkem pro poznávání Těšínských Beskyd na kole je portál MTB Beskydy, největší internetový cykloportál pro horská kola v Beskydech. Ať už chcete strávit pohodový výlet na kole nebo pořádně šlápnout do pedálů a prověřit svou fyzickou zdatnost, určitě si vyberete z nabízených tras. Díky mobilní aplikaci budete mít s chytrým telefonem veškeré informace po ruce i offline.

Láká vás spíš pohodová vyjížďka rovinatou krajinou? Cyklotrasa Olše – Olza začíná v Bukovci, vede téměř po celé trase podél řeky Olše (Olzy) a končí v Bohumíně u soutoku Olše s Odrou. Podél trasy se nachází mnoho zajímavých míst, která by bylo škoda minout.

Navštivte např. nejvýchodnější město České republiky Jablunkovo nebo jedinečné Open Air Muzeum Český Těšínský - Cieszyn. Toto první přeshraniční muzeum se nachází na obou březích řeky Olše a seznamuje návštěvníky města s jeho zajímavou historií. Naučná stezka přírodní památkou Hraniční meandry Odry v Bohumíně bude příjemným zakončením vašeho cykloputování Těšínským Slezskem. Nebo začátkem? To už necháme na vás.

Využijte vymoženosti moderní doby a vyrazte na kolo i když nemáte natrénováno. Pokud zatím nejste vlastníkem elektrokola, můžete využít půjčoven kol, které postupně přibývají a těší se stále větší oblibě. Informace o půjčovnách elektrokol a možnostech dobíjení najdete v novém vydání Cykloturistické mapy Olše – Olza, kterou vám rádi poskytnou v informačních centrech na území Těšínského Slezska. 📍

POZVÁNKA NA AKCE KONANÉ V TĚŠÍNSKÉM SLEZSKU

Těšínské Slezsko je oblastí nacházející se na hranici tří států a zároveň tří kultur a to české, polské a slovenské. Každá z kultur oplývá bohatou historií, folklórními zvyky a lidovými tradicemi. V regionu pořádáme spoustu zajímavých akcí, které stojí za to navštívit. K těm nejznámějším v Českém Těšíně již tradičně patří **KINO NA HRANICI**, představující přehlídku filmů, letos se bude konat výjimečně v srpnu 2020, nicméně každoročně se tato přehlídka filmů koná na přelomu dubna a května.

Další těšínskou akcí s dlouholetou tradicí je **ROCKOVÁNÍ NAD OLZOU**, tato hudební akce je naplánována na srpen 2020.

Další velice populární a každoročně pořádanou událostí, na přelomu čer-

vence a srpna, je **MEZINÁRODNÍ FOLKLÓRNÍ SETKÁNÍ „Gorolski Święto“** (Horalský svátek), v rámci kterého se prezentují folklórní soubory z Čech, Moravy, Slovenska, Polska a z dalších zemí.

Milovníky závodů koňských sprežů zase zajistí ohromný **VOZATAJSKÉ ZÁVODY** v Dolní Lomné, konané v červenci při Lomňanském muzeu. Na **JABLUNKOVSKÉM JARMARKU** přijdou na své milovníci regionální kuchyně nebo ukázek umění tradičních řemeslníků. Každoroční slavnosti povýšené Jablunkova na město konají vždy v červenci. Ti z vás, kteří milují jablka v jakékoli úpravě, by si neměli nechat ujít tradiční **JABKOVÝ DEN**, pořádaný v září.

Každý druhý čtvrtek v době letních prázdnin se v Gorolském turistickém informačním centru (GOTIC) v Mostech u Jablunkova konají **GOROLSKÉ DNY S ŘEMESLEM**, v rámci kterých probíhají soutěže, ukázky řemesel spojené s ochutnávkou regionálních specialit. Návštěvníci si mohou i sami vyzkoušet svou šikovnost a něco pěkného si vyrobit.

Vzhledem k současné epidemiologické situaci bylo mnoho regionálních akcí zrušeno, nebo byly přesunuty na pozdější termín. Pokud byste chtěli některou z uvedených akcí navštívit, doporučujeme si ověřit aktuální situaci konání akce. Aktualizovaný přehled různých akcí sledujte na webových stránkách informačních center, obcí a měst. 📍

DŮM MNOHA NÁBOŽENSTVÍ

Říká se, že Těšínské Slezsko je střední Evropa v kostce. Jedním z nejvýraznějších rysů je právě multikulturismus. Tady bok po boku žijí vedle sebe lidé různé národnosti, mnoha profesí, ale i stoupenci různých náboženství. Stopy tohoto soužití jsou dodnes viditelné a stále určují jedinečnost tohoto příhraničního regionu.

RODNÁ ZEM SVATÝCH

Těšínské Slezsko je rodnou zemí dvou katolických světců. Jan Sarkander narozený ve Skoczově a Melichar Grodecký pocházející z rodiny těšínských měšťanů. Oba tyto světky vykonávali misijní činnost a během třicetileté války zemřeli mučednickou smrtí (první v Košicích,

druhý v Olomouci). Ve Skoczově se nachází farní muzeum Jana Sarkandra, a v historickém těšínském kostele sv. Máří Magdalény najdeme kapli Melichara Grodeckého zdobenou obrazem světce.

NEJVĚTŠÍ V POLSKU

V Těšínském Slezsku žije nejvíce luteránské populace z celého Polska a České republiky. Není divu, že právě v Cieszyně najdeme největší evangelický chrám v Polsku - a to Ježíšův kostel, který pojme až osm tisíc věřících! V budově sídlí Muzeum protestantismu. Městem s nejvyšším procentem členů evangelické církve je však Wisla. Kromě půvabného kostela sv. Petra a Pavla je

důležitým místem pro všechny luterány také pěkně umístěný hřbitov „Na Groniczku“.

MACEVA V PŘÍRODĚ

Je třeba si uvědomit, že Židé také významně přispěli k barevné kultuře Těšínského Slezska. Nejdůležitější památkou je jistě krásný, i když zanedbaný starý židovský hřbitov na ulici Hazlaska v Cieszyně. Staré, dokonce i ze sedmáctého století náhrobní kameny se spojily v jeden organismus a stále odvážněji zasahují do přírody, díky čemu je tento starý židovský hřbitov jedním z nejvíce tajemných míst v této oblasti. [📍](#)

Maceva v přírodě
Fundacja Volens

Koniakovská krajka
J. Szczołka

Cieszyn
J. Szczołka

MADE IN TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO

Nákup suvenýrů a ochutnávka místních lahůdek je nedílnou součástí každé cesty. Není na tom nic zvláštního - konec konců, každý z nás by si chtěl dovézt kousek světa, který jsme měli možnost navštívit. Tradice řemesla a gastronomie zde stále platí, o čemž svědčí tento tahák, ve kterém najdete nejdůležitější poklady Těšínského Slezska.

Puškař- pýcha Cieszyna

Těšínské Slezsko je po staletí známé pro své řemeslo. Důkazem toho je například bohatě zdobená lovecká puška Cieszynka, která byla vyráběna od 17. století pro aristokraty z celé Evropy. Zbraně si můžete prohlédnout při návštěvě Muzea Těšínského Slezska. Jerzy Walga - je zvaný posledním puškařem v Cieszyně - pokračuje v této nádherné řemeslné tradici.

Království krajky

Tento fenomenální produkt proslavil nenápadnou horskou vesnici po celém

TOP 3 NEJORIGINALNĚJŠÍ MÍSTA V TĚŠÍNSKÉM SLEZSKU

Cítíte se trochu znučení dalšími hrady, kostely nebo vodními parky? Chtěli byste navštívit něco originálnějšího? Zveme Vás do Těšínského Slezska, kde najdete atrakce, které potěší nejen ty nejmladší ale i starší cestovatele. Zde jsou 3 neoriginálnější a dosud neobjevená místa v Těšínském Slezsku.

MUZEUM FAUNY I FLORY MORSKIEJ I ŚRÓDLĄDOWEJ v JAWORZU (Muzeum mořské a vnitrozemní fauny a flóry v Jaworzu)

Určitě jen hrstka z vás by věděla, že v malé, ale okouzlující vesnici Jaworze se nachází mimořádně zajímavé Muzeum fauny a flóry. Pokud dodáme, že mořská a vnitrozemská fauna a flóra jsou laitmotivem stále expozice, jistě bude ještě více nevěřících. A přesto! Právě v Jaworzu bude každý moci pozorně sledovat obyvatele oceánu a hlubin moře, které sem přinesli skuteční nadšenci přírody. Počátky této budovy sahají do šedesátých let, kdy poddůstojník Erwin Pastewny daroval své bývalé škole první exponáty. V současné době má muze-

um rozlohu přes 250 metrů čtverečních, z toho více než polovina budovy je určena pro výstavní sál!

GALERIA STRACHA POLNEGO W RUDZICY

Oblast kolem vesnice Rudzica byla kdysi známá pro velké množství třesní. Přitahovaly všechny druhy ptáků, zejména špačky, kteří pustošili oblast a způsobili na farmách mnoho škod. Vyděšení farmáři stavěli nejbizarnější polní strašáky, aby zahnali škůdce. V této scénérii vyrostl umělec Florian Kohut, který se inspiroval krajinou ze svého dětství a rozhodl se otevřít autorskou galerii „Pod strachem polnym“. Umělec také pořádá každoroční „Svátek polního strašáka“

CHLEBOWA CHATA

Nedaleko Brenné, ve vesnici Gorki Male, je další zajímavé místo, které potěší jak rodiny s dětmi, tak i individuální turisty. Chlebowa Chata je něco jako muzeum, skanzen a dílna. V půvabné vesničce se vrátíme v čase, abychom poznali každodenní život našich babiček a dědečků. Podstatným bodem je ukázka procesu pečení chleba: od zrna po bochník. [📍](#)

světě. Každý kdo uslyší slovo "Koniakow" automaticky myslí na krajky. Tvořeny jedinečnou technikou pomocní speciálních vláken, vyznačující se krásnými, fenomenálními vzory. Při příjezdu do Koniakova hned narazíte na krajkové obchody a stánky nabízející velmi širokou škálu produktů - od tradičních ozdób a ubrusů, až po ručně vyšíváné spodní prádlo. Pro každého něco!

Zdánlivě obyčejný sendvič

Ne-rozhodně to není produkt, který si můžete vzít domů. Hlavní výhodou oblíbeného Cieszynského sendviče je zaručená čerstvost - podnik Spolem vyrábí omezený počet produktů až do vyprodání zásob: žádné reklamace! Od doby, kdy Islandané, se zamilovali do oplatek Prince Polo vyráběných v Cieszyně a navrhli výměnu sledů za oplatky. Čerstvý krajíc veky namazaný máslem a sledem se stal kulinářským symbolem města. V současné době mají mlouni na výběr z několika druhů sendvičů, které je nejlepší vyzkoušet v obchodě "Spolem" na náměstí v Cieszyně. [📍](#)

Cieszyn
R. Karpińska

PODĚL ODRY NA DVOU KOLECH

Dneska již není nutné nikoho příliš pobízet k provozování aktivní cykloturistiky. Značná část obyvatel polsko-českého příhraničí usedá ve volných chvílích na kolo, aby aktivně strávila svůj volný čas na čerstvém vzduchu. A podmínky pro cyklisty se stále zlepšují. Města, obce (gminy) a okresy (powiaty) čím dále tím aktivněji dbají na rozvoj značených cyklostezek, vedoucích do – z mnoha hledisek – atraktivních míst. Stále častěji jsou také cyklotrasy budovány jako stezky oddělené od silničního provozu. Velký počet cyklostezek jak pro začátečníky tak pro pokročilé cyklisty najdeme po celé oblasti „Krajiny Horní Odry“. Na kole se můžeme dostat již prakticky ke všem přírodním, vlastivědným a rekreačně-sportovním atraktivitám této části Horního Slezska.

Jak motivovat aktivní milovníky dvou kol k poznávání této části Horního Slezska? Argumenty jsou dva. Zaprvé – členitost terénu. Cyklistické trasy na Ratibořsku, Głubczycku a Wodzisławsku nevyžadují od cyklistů velké úsilí. Není zde hodně obtížných a dlouhých úseků jízdy do kopce ani šlepených kopců vyžadujících značné cyklistické dovednosti. Nejsou tady ani mnohakilometrové, rovinné a „nudné“ stezky. Terén je velmi rozmanitý a často zalesněný. Zadruhé – kulturní a přírodní bohatství oblasti. Kdykoli usedáme na kolo

a zvolíme si libovolný směr, vždy narazíme na něco atraktivního, zajímavého a pozoruhodného.

Rádi bychom upozornili na několik tras a míst, které rozhodně stojí zato navštívit na kole.

V severovýchodní části oblasti euroregionu leží Cisterciácké krajinné kompozice Rudy Wielkie (Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich) – oblast lesů, luk, polí a rybníků protnutá desítkami cest a stezek. Přímo ideální místo na cyklistické výlety. Z největších kulturních hodnot komplexu je třeba vyzdvihnout historický, románsko-gotický komplex cisterciáckého opatství nacházející se v Rudach. Avšak největší přírodní atraktivitou je lesní a rybníkový komplex Łęczczok ležící v sousedství Ratiboře. Tato oblast patří do celoevropské sítě Natura 2000 je známa především svými půvabnými rybníky, u kterých můžeme pozorovat mnoho ptačích druhů.

Další oblastí, kterou stojí zato poznat z cyklistického sedla, je Wodzisławsko. Kromě zajímavosti v samotném městě za pozornost stojí objekty nacházející se podél cyklistické trasy označené jako 316Y. Zastávku si určitě uděláme u sanktuária Matky Boží Fatimské v obci Turza Śląska, odkud po cestě směrem k příhraničním Gorzyczkám můžeme v Kolonii Fryderyk neobvyklý, protože je venkovský, soubor tradičních

familoků. V Gorzyczích si můžeme odpočinout v aquaparku, abychom následně dojeli až do Švýcarska... - Czyżowického (Szwajcaria Czyżowicka) – nádherného krajinného lesního komplexu. Z Czyżowic, jedeme-li na sever, dorazíme do Lubomi, kde nemůžeme opomenout výborně zachovalé pozůstatky hradiště Holasiců z 8. století. Z Lubomi stojí zato si trochu zajet a dorazit do Ratiboře přes Kornowac. Odměnou nám bude úžasný výhled na celé údolí Odry, obzvláště dobře viditelný z nové vyhlídkové věže v Pogrzebieniu.

Údolí Odry je třetím návrhem na cyklistický výlet. Zde se prakticky v každé obci nacházejí objekty hodné prohlídky. Navrhujeme projíždku zahájit v příhraničních Chałupkach, konkrétně od vyhlídkové věže u Hraničních meandrů Odry. Z výšky 27 m se rozprostírá úžasný výhled na krásně meandrující Odru a také na obce ležící u této řeky po obou stranách polsko-české hranice. V Chałupkach najdeme také první z několika zámeckých objektů v údolí Odry – bývalý palác Rothschildů. Míříme-li na sever, dojedeme do Krzyżanowic, kde se můžeme projít v parku vedle bývalého paláce Lichnowských. Právě zde svého času odpočíval a pracoval F. Liszt a měl tady pobývat i L. van Beethoven. Další obcí v údolí Odry je Tworków. Tady zase si nesmíme nechat ujít návštěvu památkového kostelíka ze 17. století a spatřit zříceniny středověkého hradu. Výpravu můžeme zakončit v Ratiboři – metropoli Euroregionu Silesia. Ratiboř má jako město řadu atraktivit, my však chceme upozornit na Arboretum Moravské brány ležící mimo město se zajímavými ukázkami fauny a flóry. Nejnovější atraktivitou arboreta je dřevěná chýše, jeden z prvků budoucího hradiště Drengów nad Horní Odrou.

Místní samosprávy se velmi zajímají o rozvoj cykloturistiky. Využívají možnost spolufinancování a realizují v rámci přeshraniční spolupráce různé projekty, které posilují turisticko-vlastivědný potenciál regionu. Nesmíme zapomenout se zmínit o projektech jako „Zelené stezky příhraničí“, „Stezka rozhleden a vyhlídkových ploch Euroregionu Silesia“ nebo „Po stopách rodu Lichnowských“. Tak tedy – na kolo a jedeme... ♡

RATIBOŘSKÉ „PLAVADLO“

V 19. století byla Ratiboř ležící na řece Odře přístavním městem. Po řece se dopravovalo různé zboží, později ji využívali také veslaři a jiní milovníci vodáctví. V dobách lidového Polska se město prakticky od řeky „odvrátilo“, aby se dnes k ní mohlo navrátit. S výborným nápadem na zpopularizování turistických hodnot řeky Odry přišlo sdružení „Řeky rozdělují, Odra spojuje“ („Rzeki dzielią, Odra łączy“), které v čele se svým předsedou Bronisławem Pirogiem vymyslelo a také děle než dvacet let pořádá netradiční akci s názvem PLAVADLO (PŁYWADŁO).

„Plavadlo“ je rekreačně sportovní akce uskutečňovaná každý rok v polovině června a je určená všem vodákům – milovníkům plavení po vodě. Ratibořská akce je charakteristická tím, že si každý účastník může zhotovit své plavidlo, avšak pod podmínkou, že se jeho dlo musí udržet na vodě. Invence autorů těchto vodních konstrukcí přesahuje meze představivosti. Nechybí zde kreativita ani dobrá nálada. A tak můžeme na vodě uvidět obrovského draka, vodní fiat 126p, zámecký pivo-

var, obchod s rybářskými potřebami, nemocnici na kraji města, vojenskou jednotku, hrabčící nezávislou pevnost anebo třeba v posledním roce antidračí turbínu a Piłsudského na rezaté kobyle. Každý rok má splouvání řeky „na čemkoli“ své heslo.

Plavadlo startuje v Bulwarach Nadodrzańskich v Ratiboři. Po cestě se posádky zastavují v Turzu a v Dziergowicach, kde místní samosprávy pořádají vodácké zábavy. Po absolvování čtyřicetakilometrového úseku Odry nastává finále v přístavišti Szkwiał w Kędzierzynie-Koźlu. Tady na účastníky vodního sjezdu čeká řada doprovodných akcí a autoři nejlepších a neoriginálnějších plavadel získávají speciální ceny.

Každý rok se tohoto originálního vodního sjezdu účastní kolem 60 plavadel a téměř 100 kajakářů, což je dohromady přes 400 účastníků. Vezmeme-li v úvahu několik tisíc diváků přihlížejících a fandících vodákům plující po Odře, pak můžeme klidně konstatovat, že ratibořské „Plavadlo“ může být považováno za největší událost tohoto typu v Evropě. ♡

KRKONOŠE NA JAŘE A V LÉTĚ

Zalesněné svahy Krkonoš a krásná krajina vybízejí k navštívení tohoto výjimečného zákoutí Dolního Slezska. Lze jej obdivovat v rámci odpočinku v jednom z penzionů či agroturistických farem u úpatí hor, avšak nejlepším způsobem, jak se seznámit

s okolím, je projít trasu vedoucí Slezským hřbetem – od Sklářské Poruby do Karpacze nebo opačným směrem, samozřejmě se zastávkou na vrcholu Sněžky. Co během takového výletu uvidíme?

Jedním z nejvíce charakteristických prvků krkonošské krajiny jsou ohromující skalní formace, které místy dosahují výšky až dvacet pět metrů. Celkem zhruba sto padesát skalních skupin a jednotlivých skal tvoří komplex přírodních kamenných soch v různých podobách a o různých výškách, který je unikátní v celém Polsku. Vzhledem k fantastickým tvarům a legendám, které jsou s nimi spojeny, získaly individuální názvy, takové jako Poutníci, Svinské kameny, Polední kámen či Koňské hlavy.

Obrovský dojem budí také ledovcové kary, čili obrovské skalní prohlubně

obklopené ze tří stran strmými srázy. V Krkonoších jsou nejvelkolepější dvě Sněžné jámy, kar Velkého rybníka a kar Malého rybníka s překrásně umístěnou turistickou chatou Samotnia. Pokud k tomu přidáme četné potoky, vodopády Kamięrczyka a Szklarki, a bohatou faunu, mezi kterou najdeme vlky, rysy či muflony, obdržíme bohatou krajinu ideální pro prázdninový odpočinek.

Krkonoše to však není pouze příroda a krajina, ale také region plný architektonických památek a malebných městeček. Navštívit stojí za to Údolí zámků a zahrad (Dolina Pałaców i Ogrodów) s četnými historickými hrady a zámky – Łomnica, Stanisów, Pakoszów, okouzující Jelení Horu s lázněmi Cieplice a monumentální hrad na hoře Chojnik, Sklářskou Porubu či Karpacz známý díky Kostelu Wang a velké návštěvnosti v každém ročním období. Kromě toho

navštivte Krkonošská tajemství (Karkonoskie Tajemnice), interaktivní muzeum věnované místním legendám, a přede-

vším těm týkajícím se Ducha hor, nebo si prohlédnete zajímavou výstavu v Muzeu sportu a turistiky.

NA KOLE PO DOLNÍM SLEZSKU

Dolní Slezsko na kole? Jedná se o skvělý nápad, jak aktivně trávit čas, ale také poznat region z jiné stránky. Tím spíše, že na základě usnesení samosprávních úřadů v Dolním Slezsku právě nyní slavíme rok cykloturistiky, a dostupnost profesionálních tras se zlepšuje téměř ze dne na den. Intenzivně se rozvíjeji zároveň horské, jak i nížinné oblasti. V případě těch druhých je nutno pro cyklistické výlety doporučit především Dolnoslezské bory se zajímavými trasami kolem Boleslavce, kterými se dostaneme mj. ke dvěma hradům nacházejícím se v nedaleké vzdálenosti od města – Kliczkowu a Grodźci.

Zájemcům o jízdu na kole po horách doporučujeme Zónu MTB Sudety v Sovích horách a Javořích horách – v současné době se jedná o největší komplex horských cyklotras v Polsku, který nabízí celkem cca 500 km úseků různých z hlediska složitosti a typu vytyčených v jednom z nejmalebnějších regionů Dolního Slezska. Infrastrukturu doplňují opravné stanice, několikrát přístupových bodů, a také četné ubytovací a gastronomické objekty. Dalším

místem, které stojí za pozornost, je jihovýchodní část Kladské kotliny, od Bardských hor až po Bělské vrchy a Králický Sněžník, kde byla v rámci projektu Singletrack Glacensis vytvořena největší síť tras typu singletrack v Evropě čítající více než 200 km.

V západní části jsou ideálním místem pro cyklistický výlet Krkonoše a Jizerské hory. Híčem by bylo nezastavit se během takového výletu na krátký odpočinek u zvuku vody padající po kaskádách vodopádu Szklarki nebo nejet na úsek mezinárodní cyklotrasy „Liczyrzepy“ (Krkonoše) vedoucí celými Sudetami. Svě kouzlo mají rovněž Kačavské hory a Kačavské podhůří s krajinou vulkanického původu a tak zajímavými formacemi jako na příklad tzv. Organy Wielisławskie.

Na zájemce o soutěžení čekají četné cyklistické akce, včetně každoročně již několik let pořádaného závodu MTB Sudety Challenge, který přitahuje závodníky ze všech kontinentů. Cyklisté jezdící po horách se mohou zúčastnit rovněž cyklistické verze slavného Běhu Piastovců v Jizerských horách pořádané na podzim.

TURISTICKÝ PRŮVODCE PO VALBŘIŠSKÉM REGIONU

O Valbřichu, který je spojován především s doly, hutěmi a jinými velkými průmyslovými závody, se v poslední době začalo hodně mluvit díky hledání „zlatého vlaku“. Zprávy o ztraceném transportu zlata z Vratislavi rozžhaly představivost médií na celém světě. Zda byl někde poblíž ukryt poklad se zřejmě nedovíme nikdy. Avšak již odedávna je známo, že ve Valbřišském regionu, který je z přírodního a kulturního hlediska jedním z nejzajímavějších zákoutí Polska, je k vidění mnohem více, nežli si můžeme představit na základě popularity jedné z legend z období II. světové války.

Mnoho tajemství skrývají rovněž jiné objekty, které jsou součástí nacistického komplexu Riese. Haly, tunely a kryty budované III. říší najdeme v Głuszyci (Podzemní město Osówka) a Walimi (Walimské štoly) v Sovích horách. Milovníci podzemí by měli navštívit také dávný černouhelný důl „Julia“ přestavěný na Centrum vědy a umění Starý důl (Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopal-

nia), které je v současné době největší postprůmyslovou atrakcí v Polsku.

Valbřišský region se kromě toho může pochlubit dvěma turisticky velmi populárními historickými objekty: Zámek Książ s historickým skleníkem, ve kterém se od nedávna zabydleli i lemuři, a Hradem Grodno ve vsi Zagórze Śląskie. První z nich nedávno turistům zpřístupnil podzemní trasu. Ve druhém z nich bylo otevřeno moderní Centrum multimediálního biovzdělávání, které návštěvníkům umožňuje seznámit se s přírodou hory Choina a regionu Sovích hor.

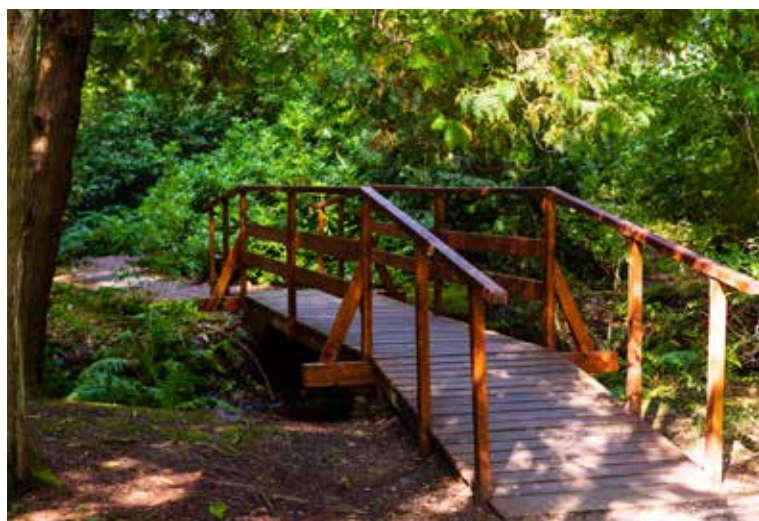
Zcela výjimečnou památkou v celoevropském měřítku je cisterciácké opatství v Křešově. Perlou křešovského komplexu je bazilika Nanebevzetí Nejsvětější Panny Marie, největší barokní svatyně ve Slezsku, která je občas nazývána Zlatým dómem (kostel byl navržen jako symbolický jeruzalémský chrám). Na území opatství se nacházejí ještě dva jiné historické kostely a Mauzoleum svídnických Piastovců s hrobkami Boleslava I. Surového a jeho následníků.

OPOLSKO – NEJLEPŠÍ VOLBA

Bezpečně – daleko od větších skupin lidí

Geopark Hora Sv. Anny - Jeden ze tří geoparků v Polsku zřízený v roce 2010 kvůli unikátním geologickým hodnotám sopečné Hory sv. Anny. Celý se nachází v Chráněné krajinné oblasti Hora sv. Anny a zabírá polovinu její plochy. Na území geoparku byla vytvořena 10kilometrová geologická pěší a cyklistická stezka spojující nejzajímavější místa z přírodního a geologického hlediska: geotop skal vulkanického původu – nefelinitů v Hoře sv. Anny nacházející se v bývalém kamenolomu, údolí „Krowioka“, skalní amfiteátr, rezervaci „Biesiec“, kamenolom Ligota Dolna a rezervaci xerothermní vegetace „Ligota Dolna“. Na stezce se nachází 11 geotopů s informačními štítky. Co se týče samotné Chráněné krajinné oblasti, je potřeba zdůraznit, že dokonale spojuje přírodní a historické hodnoty západní části Slezské vrchoviny, což ji činí nejen nesmírně přitažlivou, ale především jedinečnou v celostátním měřítku.

Chráněná krajinná oblast Góry Opawskie – Biskupská kupa- Jedna z nejkrásnějších rekreačních oblastí Opolska. Zahrnuje severní svahy a podhůří Gór Opawských, které leží na hranici s Českem, kde jsou známé jako Zlatohorská vrchovina. Jejím největším pokladem jsou husté lesní komplexy. Nejcennější z nich jsou chráněné v podobě rezervace: „Olszak, „Las Bukowy“ a „Cicha Dolina“. V oblasti se také nachází geologicky - krajinná rezervace „Nad Białką“. Přírodní hodnoty doplňují také hodnoty kulturní, včetně Biskupské Kupy, více než 100 let staré vyhlídkové věže stojící na vrcholu nejvyšší hory (890 m n. m.) polské části pohoří. Pod vrcholem se nachází horská chata „Pod Kopą Biskupią“, která je jedinou v této části a kterou vede Polský turisticko-vlastivědný spolek (PTTK). Chráněnou krajinnou oblast pokrývá síť turistických stezek o délce 128 km, přes 30 km stezek přírodně-naučných a početné trasy pro pěší, jezdeckou a cykloturistiku a běh na lyžích.

V nejbližším okolí

Priessnitzův lázeňský park v Głuchołazech - Park založený koncem 19. století u Parkové hory v době, kdy Głuchołazy obdržely status lázně. Byl revitalizován v 30. letech 20. století, když zde bylo postaveno tzv. alpinarium ve stylu azteckých pyramid v Mexiku. Po revitalizaci provedené ve 21. století je velkou atrakcí města. Pěkné uličky, můstky, stromy a bujně rostoucí rostlinstvo podněcují k procházkám. Lze tu také využít hydroterapii, v parku je totiž namontováno speciální zařízení pro vodoléčbu – bazény pro namáčení dolních končetin a misky pro namáčení rukou umístěné na lázeňském proudu. Nejnovější atrakcí parku je solanková gradovna otevřená v roce 2019 jako vůbec první v Opolsku. Jedna ze dvou nejvyšších gradoven v Evropě plní také funkci vyhlídkové věže.

Významný krajinný prvek „Lipno“ - Bývalou Chráněnou krajinnou oblast v anglickém stylu založil koncem 18. století vlastník niemodlińských panství – hrabě Jan Nepomucký Carl Praschma. Její nejceněnější částí je dendrologická zahrada (arboretum) s početnými exempláři exotických stromů, která je nejstarší v Polsku. Je zde vy-

značena přírodně-naučná stezka, podél které roste téměř sto druhů stromů a keřů. Největší okrasou zahrady jsou pěnišníky, dále také azalky, mamoty a liliovníky, které jsou obzvláště pěkné v době květu. Ve významném krajinném prvku roste hodně památkových stromů a čtyři z nich, zasazené v době založení parku, jsou považovány za vůbec nejstarší exempláře v Polsku – mají také status přírodní památky. Jsou to: zerav obrovský, jalovec viržinský, liliovník tulipánokvětý a jinan dvoulaťochý.

Pod širým nebem

Zříceniny hradu v Ujezdu - Středověký hrad vratislavských biskupů byl postaven na počátku 13. století. Během staletí své existence byl rozestavěn a měnil majitele. Posledními byla rodina Hohenlohe, která jej přestavěla na barokně-manýristický palác. Budova přetrvala stovky let až do roku 1945, kdy Rudá armáda zapálila většinu budov Ujezdu, včetně hradu. Dodnes se zachovaly pouze jeho malebné zříceniny, před několika lety zabezpečené a zpřístupněné návštěvníkům. Rozprostírá se z nich pěkné panorama okolí.

Nyské opevnění - Nádherné zachovalý opevňovací systém. Většina dodnes

stojících objektů pochází z 18. století, zatímco první dřevozemní opevnění obklopila Nysa v druhé polovině 13. století. Rozsáhlé práce na opevnění byly provedeny v době vlády Habsburků (Nysa tehdy patřila Českému království). Další přestavby se konaly za doby vlády Pruska, kdy Fridrich II., který oceňoval strategickou polohu Nysy, proměnil město v moderní a silnou pevnost. Dnes je skupina tvrzí, i přes svá početná poškození, unikátním příkladem pevnostního inženýrství a architektury. Nyní probíhají revitalizační práce na některých pevnostních objektech, které leží na přibližně 80 ha území a které se nachází v nemovitostech o celkové ploše zhruba 230 ha.

V okolí jezer

Komplex Turawských jezer - tvoří celkem 4 vodní nádrže. Největší: Turawské jezero vzniklo v meziválečném období jako retenční nádrž. Dvě menší jezera zvaná Střední a Malé se nachází mezi lesy obklopujícími hlavní nádrž, čtvrté, nejčastěji pro svou barvu nazývané Stříbrné, ale také Zelené nebo Smaragdové najdete v okolí Osowce. Pískové pláže umístěné mezi borovicovými lesy, malebné křivky a velká vodní plocha tvoří ideální podmínky pro rekreaci a vodní sporty. Turawská jezera mají dobře vyvinutou infrastrukturu (odpočinkové komplexy, domky, místa pro kempy, tábořiště, stravovací zařízení, dětská hřiště, hřiště pro týmové hry), úspěch mají také mezi rybáři (tyto vody jsou známé jako dokonalá loviště candáta) a také mezi ornitology, protože se jedná o oblast speciální ochrany ptáků Natura 2000.

Nyské jezero - malebně se rozkládající v podhůří Zlatohorské vrchoviny vzniklo jako retenční nádrž v Dolině Nysy Kłodzské (Údolí Kladské Nisy). Čistá voda, různorodá pobřežní linie a vyvinutá turistická základna činí z jezera velmi populární místo jak u obyvatel, tak u turistů. Je to ráj pro rybáře, milovníky vodních sportů a jachtaře. Rozčarování nebudou ani milovníci přírody. Jezero se totiž nachází na území Otmuchowsko-nyské Chráněné krajinné oblasti a také v oblasti Natura 2000 – Speciální oblasti ochrany ptáků „Nyská nádrž“.

Otmuchowskié jezero - Kromě Nyského jezera je ještě jedna umělá nádrž v Dolině Nysy Kłodzské, která se také využívá pro turistické účely. Rozsáhlá infrastruktura a pěkné okolí jezera, které je obklopeno ve větší vzdálenosti horským pohořím Sudet, přitahují stovky turistů. Jeho okolí si oblíbili rybáři, především ti lovcí cejny a candáty, kteří zde mohou dosahovat hmotnosti 10 až 15 kilogramů. Stejně jako Nyské jezero se také nachází v oblasti Otmuchowsko - nyské Chráněné krajinné oblasti a v oblasti Natura 2000 – Speciální oblasti ochrany ptáků „Otmuchowska nádrž“.

